

LA PREOCUPACIÓ DE LA CONFIANÇA

MEMÓRIES ÍNTIMES D'UNA MULLER

Ens era el més constant amic, ens plavia tenir-lo moltes vetlles a casa nostra, i una vegada, parlant amb el meu marit sobre la responsabilitat de l'home en la passió, va dir :

—Si em fessis guardar una quantitat de diner, per important que fos, la trobaries ben segura; però si pretenguessis confiar-me la teva dona, estimat Dalmau, hauria de negar-m'hi, perquè jo amb ella no et podria respondre de mi.

El meu consort, al qual anava dirigida aquesta expressió, no va fixar-s'hi gaire; jo estava aposentada prop d'ells, escoltant-los, per més que creguessin tenir-me distreta brodant, i, la veritat, me va preocupar en gran manera. Estranyava molt que un subjecte tan bona persona i tan reflexiu com sempre se'ns havia demostrat Octavi, no havent-nos mai fet dubtar de la seva serenitat en les honorables intencions, llavors, sobtadament, en la via de la conversa, vingués a comprometre la seva dignitat d'home acceptant la falta que és el principal distintiu de la bèstia. I, en silenci, no vaig voler donar crèdit a la part que tant perjudicial m'era en aquella suposició.

L'aital amic era un fadrí avençat, sense família, el qual vivia en una despesa no llunyana de casa nostra; i allò motivava que molt sovint el tinguéssim entre nosaltres, ja venint ell en companyia del meu marit, tornant de les seves acostumades reunions; ja presentant-se a trobar-nos per a

expansionar-se parlant en bé de la franquesa que ens prevalia.

Però jo, de llavors en avant, sempre em vaig recordar de la comprometedora expressió del nostre confiat; i secretament pregava a Déu que de bona fe se m'oferís ocasió de poder desmentir-la en fet, rehabilitant, per virtut d'amistat, a l'home de l'ofensa inferida en paraula a la dona, suposant-se irresponsable davant d'ella; a aquell home que nosaltres no l'havíem vist mai en falta del lleal procedir amb mi, ni mai l'havíem sabut culpable amb altres amigues.

I va esdevenir que una vegada el meu consort va haver de pernoctar fora de la nostra vivenda, havent marxat de viatge per obligació dels seus negocis. Octavi, sense estar-ne enterat, aquella vetlla va acudir ab intenció de consagrar-la a nosaltres; essent el cas que jo, augurant-ho, havia procurat fer eixir del pis a la serventa, trobant-me allí completament sola i confiada amb l'amic inconscientment amenaçador.

Va acudir, i en saber-me sola, després de canviar amb mi les paraules més precises, retraient-me senzilla excusa, s'entornava.

Jo vaig imposar el meu caràcter en l'amabilitat, i, senyalant seti vora el meu en el cercle de la taula que quasi cada vetlla els tres envoltàvem, vaig dir :

—L'amic més amic de Dalmau prou també és conegut i considerat de la persona

que ara està parlant amb vós, i en acte de trobar-se el marit absent, bé podeu romandre en companyia de la muller d'ell, estant segura ella que el seu consort creuria deguda la gràcia concedida.

—Si ell li creuria, jo no—va contestar Octavi, puntualitzant amb to suau i gest humil.

—¿Per què? Vull que m'ho declareu!—vaig reincidir amb valentia.

L'intencionat va alçar la vista, i, trobant-se amb el meu esguard, va tornar a abaixar-la, dient:

—Perquè en la societat és una incorrecció franquejar a soles la dona d'un amic, i humanament és una temeritat.

Déu o la casualitat havien presentat l'ocasió a la muller, i devia exigir, defensant-la.

—Sí que us féu maliciós, home, en tant poc que us considero pervers! De segur, doncs, que si el destí hagués volgut casar-me amb vós, hauríeu repugnat de deixar-me confiada a Dalmau, encara que vosaltres dos, com ara, haguéssiu estat els més amics que podrien trobar-se en el món, que us partiríeu fins un pinyó, i que mostreu entre els demés companys una estima-ció digna de germans!

El fadrí va vacil·lar un moment. Semblava que anés a confessar que sols se considerava ell el perillós. A la fi, desplomant-se en l'apostament que jo li havia assignat, i també declinant el cap entre les mans, va ésser aquesta la seva expressió:

—En quin greu conflicte m'heu posat, Reinalda! Això m'és tant terrible com si se'm preguntés: «Si per a salvar-te a tu haguessin de matar a Dalmau, ¿què determinaries?»

—Digueu-me impertinenta o qualsevulga altra cosa pitjor, però no negant vós una meva acusació en la nostra amistat, judicaré que en cas d'haver jo estat casada amb vós, hauríeu temut de deixar-me confiada a la bona fe de l'home que ha resultat el meu marit. Beneïda sigui la sort de no haver-se'm destinat muller vostra!—vaig exclamar, en extrem de l'ànim.

Quan ell va sentir-me així va redreçar el cap, dirigint-me aquestes paraules amb la violència d'una fletxa:

—No, no hauria temut!

Li vaig donar gràcies. I hi va haver un interval de silenci.

—No obstant, per gran que sigui el nostre poderiu d'intel·ligència i voluntat, no deixem d'estar exposats a ésser persones febles—va continuar aviat el meu impugnador.—Sagrades amistats com la nostra, s'han perdut, traïdes pel mal instint..

—També n'hi hagut moltes altres que han sabut conservar-se—vaig reimposar jo.—Persistint així, us empenyeu en ésser el conspirador de vós propi, ja que no el meu, perquè fóreu el del meu marit.

—Doncs bé, amiga Reinalda, digna muller del meu millor amic—llavors va resoldre Octavi, en un punt de gènit i com si no hagués volgut ja ni recordar haver estat l'home del dubte i la prevenció—, estic disposat a passar aquesta vetlla en companyia vostra, conversant amb vós o obsequiant-se'm amb música. No ignoro que sôu una bona pianista, havent-nos fet sentir plaents concerts aquí en la vostra casa, trobant-nos aplegats amb Dalmau, i celebraré que avui, per a complimentar-me a mi, us digneu lluir de nou aquesta vostra qualitat.

Atenent joiosa el prec, ens vam encaminar cap a la sala. Octavi va reprendre l'antic aspecte familiar, fent obra de guanyada franquesa, apropiant-se un balancí; i jo vaig anar a aposentar-me davant del piano, havent-me preparat totes les millors solfes que tenia estudiades.

Els principals mestres de la nota van ésser evocats en harmonia, de la manera més acceptable que vaig saber. I va anar transcorrent el temps en aquell concert íntim, tocant jo el piano sempre amb gran voluntat, sense que m'aplaudissin, sense que m'elogiessin, agradant-me a mi mateixa en el meu afany, però servant l'entusiasme amb ànima serena. En una pausa, canviant la partitura, vaig girar-me, i em

vaig adonar que el company estava capcot, pensívol.

Sense alçar el front ni distreure's de l'abstracció, em va donar gràcies. I hi va haver en nosaltres un altre interval de silenci, silenci d'aquells que pot dir-se que parlen.

Vaig comprendre que el fixament del fadrí no era sols per l'efecte de la música, sinó que també estava preocupat, meditant l'esperit, en comunió la pensa amb el sentiment i els records de la seva vida.

—No toqueu més, que bé n'hi ha prou per a fer admirar!—va decidir, així que jo anava a reemprendre.

I va alçar-se per a passejar amunt i avall de la sala, proferint :

—Considero que deveu ésser molt felços amb el vostre marit, valuosa Reinalda!

—També ho fóreu vós amb la vostra muller, si us caséssiu—vaig contestar jo.

Ell va moure el cap amb greu, descobrint amb la veu la memòria.

—Si se m'hagués proporcionat una dona comparable a la que ara m'ho indica, ja estaria casat. Vaig relacionar-me amb la filla d'uns industrials, que també tenia aficions d'artista, però no de filarmònica, sinó d'actriu, que s'havia dedicat al teatre, actuant en companyia d'actors de nom, fins que els pares de la noia, recelant d'aquella gent i de molts trapelles que envolten l'escenari, van obligar-la a retirar-se de la carrera. M'hi van presentar a mi amb intenció de provar si ens avindríem per a formar un matrimoni, i, va ésser estrany, tota la seva família em va concedir tanta franquesa i llibertat amb la fadrina, que desseguida ens vam tractar prevalent la nostra il·lusió de joventut, i els nostres guardians fins veien que alguna vegada ens abraçàvem i jo la besava. Va arribar el dia de la festa de la seva santa patrona i vaig portar un anell a la meva festejadora, que vaig trobar que llavors no estava en gaire bon estat de salut, i la pròpia mare va voler que jo entrés a la cambra de la malalta a tribu-

tar-li l'ofrena. «Oh! ¿m'has comprat un anell sense poder-me'l provar?», va exclamar la noia, somrient-me amb el seu aspecte pàl·lid, en aquell acte de confiança d'anar a veure-la aposentada en el llit. I va allargar el braç, donant-me la mà, que li vaig ornar amb la joia. I li va escaure en el dit com si li hagués estat feta exproffesa. Hi va haver un moment en que a la mare li devia precisar molt alguna obligació fora de la cambra, i no es va voler abstenir de deixar-nos sols. Jo vaig fer un petó a la noia, tremolós, i, per tal que no em dominés una mala intenció, vaig seguir a la nostra refiada.

Octavi tenia passió d'anar descobrint la memòria, i jo l'escoltava amb interès, restant seguda davant del piano, tenint els braços reposant damunt de les solfes dormides, i guitant deambular al confident amunt i avall de la sala, com una visió reveladora.

—Ens regia la bona germanor, conversant entre tendreses i joguines, i en un moment, per qualsevol petita imposició del caràcter, ja estàvem en desacord—continuà expressant.—Una vegada, en una revista gràfica, es va publicar un retrat d'una jove actriu que tenia un raïm a la boca, en una actitud que a mi em va semblar de molt mal efecte estètic, causant-me una forta impressió de disgust. Doncs heu's-aquí, amiga Reinalda, que la meva festejadora, a no trigar, va presentar-se'm obsequiant-me recordant més que mai la seva actuació escènica, amb un raïm a la mà, i se'l va posar a la boca, imitant a aquella actriu. D'aquell dia en avant ja no va poder haver-hi més avinença en nosaltres, i al cap de poques altres entrevistes ja vam separar-nos per sempre més. Això encara no ho havia explicat ni al vostre marit, joh digna muller del meu millor amicl, en tanta intimitat que ens hem tingut amb ell.

—¿No us hi havia obligat la força del sentiment?—vaig preguntar-li.

La resposta del conversant fou prosseguint les intenses revelacions.

—Era que ho considerava un fracàs particular meu, que no em remeïaria la pena contant-ho, ni importaria, i procurava condemnar-lo en reserva amb la indiferència. He estat home influït pels sentits, i, no obstant, m'ha orejat l'ànima un aire de somniador, i sempre que em trobo en una casa consemblant a la vostra, observant al marit i a la muller, l'esperit me diu: «Aquests frueixen d'una felicitat que jo no obtinc.» Però també penso: «Darrera aquest vel de goig, quantes tragèdies deuen escondre's en moltes parelles!»

—No pas en la meua!—vaig remarcar jo.

I el silenci, el silenci, el silenci expressiu, per tercera vegada, venia a intercalar. La breu nit d'estiu transcorria com en vol. El company va anar a guaitar pels vidres del balcó. L'alba començava a endevinar-se.

—Ara sí que us deixo, Reinalda. O seureu vós qui em deixareu—va dir Octavi, avençant decidit cap a mi, allargant les mans, cercant les meves, que vaig alçar-me a rendir-les-hi amb tota benignitat.—No em dongueu gràcies de la companyia, que en mi hi ha qui us les ha de tributar a vós. Aneu-vos-en a dormir tranquil·la, i quan arribi el vostre pertanyent expliqueu-li com nosaltres hem passat la nit. Adeu-siau!

El vaig acomiadar amb belles paraules, contenta d'haver sabut contradir-li en fet la part dolenta d'una fixa suposició en el poder de l'amistat; i vaig sortir a guaitar al balcó, il·luminant-me amb les primeres

clarors de la matinada. Tota jo tremolava, i estava cansada com no m'hi havia sentit mai. Semblava que m'haguessin rebregat el cos, cruixint-me els nervis.

Vaig esperar la serventa i me'n vaig anar al llit. Però no podia dormir. Així que havia aconseguit abaltir-me, vaig trobar que em despertava el marit, ja de retorn, acostant-se a sorprendre'm besant-me.

El vaig enterar de la meua feta, raonant-li el motiu, i va somriure com un infant.

—Octavi és un bon home, del tot fiable—va opinar el meu consort.—Ja veuràs... Per acabar de completar la cosa, ara jo reuniré els nostres cabals i li posaré a mans cent mil francs (cent mil francs: ha d'ésser una quantitat grossa), demanant-li que em faci el favor d'anar a París a obrar-me unes compres d'importància que imaginaré; i bon punt arribi allí, ja tindrà a l'hôtel un telegrama meu, dient-li que no se'n preocupi, que ja no em convenen aquells gèneres.

Va fer-ho així, havent convingut l'amic en anar per negoci de Dalmau a la capital de França. Mes, en contesta del telegrama contrariador, el meu marit va rebre de París una carta d'Octavi, que deia: «M'està bé el teu nou determini. Però el diner no l'esperis, que no et tornarà. Fes-te càrrec que l'has exposat jogant amb mi i l'has perdut. Es en merescut càstig d'haver-se'm provat per segona vegada la confiança. Consola't amb la teva dona, que amb ella encara ets molt més ric que jo.»

PLÀCID VIDAL

